

zaaknummer 2012T735 (1)

Datum beslissing: 29 oktober 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken, advocaat
te Breda,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
tijdens zijn leven van [datum] tot [datum] lid van de Congregatie der
Broeders van Liefde,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde.

1. De procedure

Voor het verloop van de procedure verwijst de Commissie in de eerste plaats naar hetgeen is opgenomen onder 1 van haar advies van 28 februari 2013.

Dat advies luidde de klacht niet gegrond te verklaren vanwege onvoldoende steunbewijs. Op 11 maart 2013 is hierop de beslissing van de Congregatie der Broeders van Liefde bij de griffie binnengekomen, waarin werd vermeld dat het advies van de Klachtencommissie wordt gevolgd.

Op 22 april 2014 is een verzoek binnengekomen van mr. Van Berckel-Van der Rijken tot herziening van de zaak (o.g.v. artikel 22 van de Procedure), aangezien er feiten boven tafel zijn gekomen waarmee bij de eerdere beoordeling van de zaak geen rekening is gehouden. Bij het verzoek was een e-mail gevoegd gedateerd 13 maart 2014 van [naam], broer van klager. Op 25 juli 2014 is door de bijzondere kamer van de Klachtencommissie beslist dat het verzoek tot herziening gegrond is, dat de zaak opnieuw wordt behandeld en dat de stukken die zijn uitgewisseld in de herzieningsprocedure alsmede de herzieningsuitspraak deel uit maken van het dossier bij de nieuwe behandeling.

Vervolgens heeft op 9 oktober 2014 te Utrecht opnieuw een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is verschenen en heeft zijn standpunt mondeling toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Berckel-Van der Rijken. Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam], Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde, alsmede broeder [naam], lid van het bestuur van de Congregatie.

2. De klacht

2.1 Klager was leerling van de [naam]school in [plaats]. In de eerste klas (klas 1A), schooljaar 1951-1952, was aangeklaagde de leraar van klager. Klager werd door aangeklaagde wel eens gevraagd na schooltijd te blijven om de klas schoon te maken en inktpotjes te vullen. Op enig moment moest klager dan van aangeklaagde onder de lessenaar kruipen. Aangeklaagde leidde met zijn hand de hand van klager onder zijn pij naar aangeklaagdes penis. Aangeklaagde droeg geen onderbroek. Klager moest de penis van aangeklaagde betasten. Kennelijk moest klager die stijf maken, zo denkt klager met de wetenschap van nu. Aangeklaagde betastte klager daarbij niet. Na ongeveer vijf minuten mocht klager weer onder de lessenaar uit komen.

Dit seksueel misbruik heeft twee keer plaatsgevonden, met een tussenperiode van ongeveer twee à drie weken.

Klager heeft zich niet verzet. Hij had de indruk dat dit “er bij hoorde”. Klager heeft er vroeger nooit met iemand over gesproken, ook thuis niet.

2.2 Klager heeft niet heel erg geleden onder de beschreven gebeurtenissen, waarschijnlijk omdat hij nog zo jong was en dacht dat het zo hoorde. Klager denkt wel dat hij wat stuntelig is geweest in zijn seksuele ontwikkeling als gevolg van de gebeurtenissen.

2.3 Klager wil primair zijn verhaal naar buiten brengen. Hij meent tevens dat hij in aanmerking komt voor een schadevergoeding.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

Uit onderzoek in de archieven blijkt dat aangeklaagde vanaf [dag] [maand] 1946 tot het schooljaar 1951 als onderwijzer in de eerste klas op de [school] in [plaats] heeft gewerkt. Vanaf [maand] 1951 (tot [maand] 1962) was aangeklaagde hoofd van de school. Van het schooljaar 1951-1952 zijn geen gegevens meer beschikbaar.

De Congregatie heeft geen concrete aanwijzingen gevonden die de klacht van klager kunnen ondersteunen. Er is alleen sprake van een brief van september 1946 van een lid van de Congregatie aan de Provinciaal van de Congregatie waarin staat vermeld dat de provinciale overste gezegd heeft dat aangeklaagde niet gevraagd moet worden om een orkestje te leiden. In die brief wordt voorts vermeld dat aangeklaagde in 1941 door ‘onvoorzichtigheid’ een fout heeft begaan. Volstrekt onduidelijk is echter wat deze onvoorzichtigheid zou zijn geweest en welke fout aangeklaagde zou hebben begaan.

De Congregatie kan de klacht bevestigen noch ontkennen. Indien aangeklaagde zich schuldig zou hebben gemaakt aan seksueel misbruik jegens klager dan spijt dit de Congregatie zeer.

Ter zitting heeft [provinciaal overste] aangegeven enige vragen te hebben omtrent het overgelegde emailbericht van de broer van klager, de heer [naam], daar dit bericht niet erg uitgebreid is.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3 Er zijn ruim zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde met zijn hand de hand van klager onder zijn pij naar aangeklaagdes penis heeft geleid en dat klager de penis van aangeklaagde moest betasten en (proberen) stijf (te) maken. Dit seksueel misbruik heeft twee keer plaatsgevonden in de klas na schooltijd, tijdens het 1^e schooljaar van klager, waarbij klager onder de lessenaar van aangeklaagde moest kruipen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft beschreven in het klaagschrift en ter zitting heeft toegelicht.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door het overgelegde emailbericht van zijn broer, de heer [naam]. Hierin heeft deze verklaard dat hij ook seksueel is misbruikt door aangeklaagde, in de 1e klas lagere school. Hij moest staande naast de tafel en stoel waarop aangeklaagde zat de catechismus opzeggen, waarbij één van zijn handen in het habijt van aangeklaagde werd geleid en hij een hard lichamelijk voorwerp moest vasthouden. De heer [naam] voelde daarbij ook haren. Hoewel de Klachtencommissie zich er van bewust is dat deze verklaring niet heel uitgebreid is en wellicht op een enkel punt nog nader toegelicht had kunnen worden, acht de Klachtencommissie deze verklaring, gelet op de omstandigheden die ter zitting ter sprake zijn gekomen, wel op voldoende wijze dienstig als steunbewijs voor de verklaring van klager. Ter zitting heeft klager duidelijk gemaakt dat er sprake was van een zekere afstandelijkheid tussen hem en zijn broer en heeft klager aangegeven hoe het contact tussen hen tot stand is gekomen naar aanleiding van deze procedure. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat er tot dan niet een zodanige band tussen beiden was dat het onderhavige misbruik aan de orde kon komen. Dit maakt naar het oordeel van de Klachtencommissie de waarde die gehecht moet worden aan het overgelegde steunbewijs groter.

Tenslotte acht de Klachtencommissie de overgelegde brief van september 1946 van een lid van de Congregatie aan de Provinciaal van de Congregatie dienstig als steunbewijs ter onderbouwing van de klacht van klager. Het in die brief over aangeklaagde gestelde kan naar het oordeel van de Commissie slechts gelezen worden als een aan de zijde van aangeklaagde gelegen omstandigheid die betrekking heeft op seksueel grensoverschrijdend gedrag.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie van klager jegens aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 7 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht kan wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6 Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie der Broeders van Liefde de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 29 oktober 2014 door:

mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mr. F.A.A. Duynstee en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

mr. T.F.A.M. Hoogenboom,
voorzitter

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.